

Ազգ

27 ՅՈՒՆԻՍ 2014 ՈՒՐԱԹ 18(5328)

Մերոնք էլի Բաբու են գնում

Վաղվանից մինչև հուլիսի 2-ը Բաբուն ԵԱԳԿ խորհրդարանական վեհաժողովի արտերկրյան ներկայացուցչության և սեղի ունենալու, որին մասնակցելու է նաև Հայաստանի մասվիրակությունը: Պատվիրակության հիմնական կազմի անդամները Արսաես Գեղամյանը, Սեսիան Մարգարյանը և Սեսիան Դեմիրճյանն են: Վերջինս չի մեկնել Բաբու, նրա փոխարեն մասվիրակության կազմ է ընդգրկվել ԳԳԿ-ից Ալվան Վարդանյանը: Նախօրեին «Ազգի» հետ զրույցում Ա. Վարդանյանը հայտարարեց, որ մի քանի զեկույցներ կան վեհաժողովի արտերկրյան հավաքում՝ ֆաղափական, քննարկական, մարդու իրավունքներին առնչվող, դրանց վերաբերյալ ղեկավարված է բանաձեռն ընդունվելու: Հայկական կողմը փորձելու է Հայաստանի Կառավարությանը դրույթներ սեղավորել այդ բանաձեռնում:

Հարցին, թե վստահությամբ չունի՞ մեկնման հետ կապված՝ Ա. Վարդանյանը հակադրեց՝ «Ինչ վստահ», ու նշեց, որ իրենց խմբակցությունից առաջին անգամ չեն Բաբու այցելում, անցած անգամ Վահան Հովհաննիսյանն ու Լիլիթ Փալսյանն էին, և առհասարակ՝ եվրոպական համաժողով է, ղեկավարված է մասնակցելու և կարողությունների ողջ ծավալով աշխատել: Մ. Խ.

Օրերի Հետ

Ալ-Մալիֆին կարող է հեռանալ Իսլ հետն

Եռուս է մեր արածաբանը: Երեւանում նստած, առօրյա դժվար հոգներով ու մտածողությամբ ծանրաբեռն, բնական է՝ Իրաքում, Սիրիայում, Հորդանանում ու Լիբանանում այս օրերին սեղի ունեցող իրադարձությունները կաթ չուրեն կամ փչ կաթ ունեն մեզ հետ ու դրանց կարելի է հետեւել ընդամենը միջազգային առօրյա լրահոսի մասնակցությամբ, առաջ, ասեմք, կրկին վերադառնալ ֆուտբոլային իրադարձություններին և, օրինակ, «գրադվել» մեխիկացի ֆուտբոլիստ Սուարեսի վանդիկական թուլությամբ, և կամ...

Հաճախ ենք մոռանում, որ մենք այս աշխարհամասում ենք գտնվում, սա է մեր բնական միջավայրը, որքան էլ որ սարվենք ռուսական կամ եվրոպական հովերով: Եվ աշխարհի այս մասում այս օրերին խիստ վստահավոր զարգացումներ են սեղի ունենում, որոնք խոստանում են վերաճել արածաբանական մասերում՝ երկրների նոր սահմանագծումներով, «սրբազնիվ» 1916 թ. Սայբա-Պիկո դաշմանագրով՝ կարծես ֆանտոմով գծված (մեկ անգամ էլ նայեք ֆաթեհի) սահմանները:

Այս դաշման արդեն կարելի է վստահորեն դիտել, որ Մ. Նահանգները նախադասարանում է իր 3-րդ ներխուժումը Իրաք, որտեղ արդեն գործի են լծվել նրա 300 ռազմական խորհրդակցաները՝ «օգնելու համար իրաքյան կառավարական բանակին», որը օրհասական ջանքեր է ի գործ դնում ջիհադիստների առաջխաղացքը կանգնեցնելու մայրաքաղաք Բաղդադի մասնակցությամբ: Պենտագոնը երեկ դասարանականություն հայտնեց 260 հազար ծովային հետեւակ ուղարկելու Իրաք, որը Պարսից ծոցում արդեն դարձել է անոթ օդանավակրի և ուղեկցող ռազմականների դասարանության ներքին կարողանա «վերականգնել Իրաքի ամբողջականությունը և խաղաղությունը»:

Հայտնի է, նման դաշման մեծ դեպքերումների հայտարարությունները միշտ էլ կրում են արդարապետական ու խաղաղասիրական դաշտ: Բացառություն չէր նաև այս անգամ: Մ. Նահանգները երկուշաբթի օրը մեծապատիվ Ջոն Զերրիի բերանով նման հայտարարություն արեց Բաղդադում, վարչապետ Նուրի ալ-Մալիֆիի հետ հանդիպումից հետո, միաժամանակ շեշտելով երկրում նոր՝ ազգային համերազմության կառավարությունը ստեղծելու անհրաժեշտությունը՝ վերջ տալու համար միջազգային մոլեգնող վայրագությանը և միասնաբար կանգնեցնելու ջիհադիստների առաջխաղացքը: Ավելի ուշ, Զերրին մուսուլման կրկնեց արդեն Իրաքում, ֆրեդի առաջնորդ Մասուդ Բարզանիի հետ հանդիպմանը: Զերրիի ղեկավարը վերադարձվեց, սակայն ընդունեց առաջարկը: (Ավելի մանրամասն տես՝ էջ 8):

Սակայն մուսուլման կրկնեցի ասել վարչապետ ալ-Մալիֆիի դարձաբանը: Վերջինս, երեքշաբթի օրը իրաքցիներին ուղղված իր ձառույց, ազգային համերազմության կառավարություն կազմելու առաջարկը համարեց ազգային սահմանադրությունը ստանալու փորձ: Նա կրկնականապես դեմ է այդ գաղափարին, զսնելով, որ դրա հեղինակները հենց իբրևանության դեմ դավադրողներն են...

Սա արդեն չափից դուրս է: Դավադրողների շարքում Մ. Նահանգներն է նաև: Մինչդեռ վերջինիս և ընդհանրապես արեւմտյան մամուլը ստեղծված վիճակի համար առաջին հերթին քննադատում է Նուրի ալ-Մալիֆիին երկրի սուներիստների, ֆրեդի ու թյուրքմանների նկատմամբ խստակամ ֆաղափականություն վարելու և, փաստորեն, ջիհադիստների առջև հող նախադասարանություն համար:

Թեև հուլիսի 1-ին վարչապետ Նուրի ալ-Մալիֆիի առաջարկով Իրաքի խորհրդարանը միջոց է գումարելու նոր կառավարություն կազմելու օրակարգով, սակայն այժմվանից կարելի է դիտել, որ ալ-Մալիֆին ղեկ է հեռանա աստիճանագրից:

Որտեղ դրանք՝ նա չի կատարել և չի կատարում իր դասարանությունը: Իսլ հետն...

Ս. ԱՎԵՏԻՅԱՆ

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉՍՏՐՅԱՆ

«Մտրագրել-չստրագրելն այս դաշին Հայաստանի հետ կապված լինել չի կարող»

Ազգային ժողովի նախագահ Գալուստ Սահակյանի հետ «Ազգի» հարցազրույցը սեղի է ունեցել չորեքշաբթի օրը և շուտով էլ մի քանի հարցեր, այդ թվում՝ խորհրդարանում լրագրողների հավասարազրման կարգը փոխելու վերաբերյալ: Վերջինի առումով լրագրողները երբեք պահանջել այն լուրը, թե Ազգային ժողովում մտնում են կրճատել հավասարազրկված լրագրողների թիվը, արտաքին հազուկապի հետ կապված սահմանել դրե-կոդ, ոլորտում հիմնադրված թակաս փորձ ունեցող լրագրողներին չհավասարազրկել: Թե ինչու և ինչպես խորհրդարանական լրագրողի աշխատանքը կամաց-կամաց վերածվեց կենցաղային սենսացիա բացնելու գործընթացի, արդյոք դրանում մեղավոր են հենց լրագրողները, և արդյոք ձիւժ լուծում է լրագրողների թվի օղջիմալացումը խորհրդարանում՝ մեր ժամանակակից կենցաղային հաջող համարում, իսկ այս, ու սրանից ավելի կարելու հարցերի վերաբերյալ մեր հարցազրույցը Գալուստ Սահակյանի հետ՝ ստրել:

«Ազգային ժողովի վերջին՝ արտաքին գիտնական առաջացավ փորձումի խնդիրը, որը նորից ու նորից կվերադառնա, հասկապես այս աշխարհում, երբ ընդդիմադիր ֆառակը խոստանում է կոտորածները: Սա մի խնդիր է, որ նոր է ՀՀԿ-ի համար, ինչպես եք այն լուծելու: Իրադրության մեջ ես խնդիրներ չեմ տեսնում: Այն, որ ընդդիմությունը հիմ-

նական ֆաղափական մրցեսներից իրեն զատել-առանձնացրել է և գնում է սեխնիկական գործընթացների ճանադարով՝ իբրև թե մեր խմբակցությունը փորում էր չադախովի, դա իրենց հաղթանակն է, և կարծում են՝ դա թույլ գործոն է և թույլ գործիք, որովհետև ամեն դեպքում կան գործողություններ, որոնք մարտադիր են, օրինակ՝ Եսիսի կամ միջոցական գործողությունները: Մենք այդ մրցեսները կարող ենք հաղթահարել, և այդտեղ հաղթանակներ կան դասարանություններ տեսնելը չնչին մթնոլորտ ստեղծելու արթնակ է ընդդիմության կողմից:

«Այդ իմաստով չե՞ք ակտիվ, որ ՕԵԿ-ին բաց թողեցիք, և արդյո՞ք դա համար օբյեկտիվ հիմքեր կային:

«Քաղաքականության մեջ չեն ակտիվ, յուրաքանչյուր ֆաղափական ուժ իմն է որոշում իր ճանադարի, ինչպես և՛ Հանրապետականը:

«Ազգային ժողովի նախագահի դասարանում մամուլը Ձեզ սկզբում մի տեսակ կոտորածներ, դա Ձեզ բարկացնում է՞ր:»

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Հուլիսի 1-ից դեպքական համակարգում աշխատողների աշխատավարձերը բարձրանալու են: Թեև նախադասարանում էր, որ դա ղեկ է սեղի ունենալու հունվարի 1-ից, բայց ամենայն հավանականությամբ, սենսական աճի՝ նախատեսվածից ցածր ցուցանիշներ անցյալ արի հնարավորություն չսկսեց դա իրագործել: Բացի աշխատավարձի բարձրացումից, դեպքական աշխատավարձերի համակարգում որոշակի կարգավորում է մտցվել: Ներկայումս խառնաձուրթ վիճակ է այստեղ սիրում, երբ դասավորի աշխատավարձն ավելի բարձր է, քան երկրի նախագահինը, կամ դեպքական համաձայնագրի վարչության ղեկավարի աշխատավարձն ավելի բարձր է, քան նախարարինը: Մի խոսքով, այսուհետև գործելու է սանդղակ, և այս կամ այն ֆաղափառողի, դասարանային աշխատավարձը սահմանվելու է բազային աշխատավարձի և սկսվալ դասարանի համար կիրառվող գործակցի արտադրարժեքով: Բազային աշխատավարձ է սահմանվում հուլիսի 1-ից 66140 դրամ: Հենց այս գումարի նկատմամբ էլ կիրառվելու է գործակցից: Այսինքն, ֆաղափառողության առաջատար մասնագետի նկատմամբ, որը զսնվում է 1-ին են-

Որքան կբարձրանան դեպքական աշխատավարձերը հուլիսի 1-ից

թախմբի սանդղակում և 11-րդ մակարդակում, կիրառվելու է 3,64 սանդղակը: Ինչը նշանակում է, որ նրա աշխատավարձը կկազմի 66140 դրամը բազմապատկած 3,64-ով: Սազմվում է մոտ 240 հազար դրամ, որից եթե հանենք եկամտային հարկը, ապա մոտ 180-190 հազար դրամ մարում աշխատավարձ: Հիշեցնենք, որ ներկայումս այս գլխավոր մասնագետի դասարանում աշխատողների աշխատավարձը առավելագույն կրկնակի ցածր է:

Ընդհանրապես, խոսելով դեպքական համակարգի աշխատավարձերի բարձրացման մասին, հարկ է նշել, որ դա, ըստ դասարանական հայտարարությունների, արածվելու է 200 հազար մարում վրա: Ինչը նշանակում է, որ խոսքը միայն բարձրաստիճան դասարանային մասին չէ, ինչպես փորձ է արվում ներկայացնել կամ քաղաքակրթ, այլ բնականության մի ամբողջ շեղ: Մասնավորապես, աշխատավարձերի առաջատար բարձրացումն առնչվելու է ֆաղափական, հայեցողական, ֆաղափառողական, բացառությամբ ԿԲ նախագահի և խորհրդի անդամների, դեպքական ծառայության, այդ թվում դասարանային, ազգային անվանականության,

դեպքականության, ֆեդերատիվական և փրկարար ծառայություններում դասարաններ զբաղեցնողների վրա:

Միաժամանակ նշենք նաև, որ դեպքական ծառայողների և մասնավորապես ֆաղափառողների աշխատավարձերը վերջին 7-8 արիներին (բացառությամբ աշխատանքային սատի և դասի փոփոխման հավելավճարները) չեն բարձրացվել: Դա էլ դեպքական համակարգում աշխատանքի ոչ գրավիչ լինելու, թերևս, հիմնական դասարան է եղել:

Այսպիսով, համաձայն աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության, 2014թ. հուլիսի 1-ից նվազագույն ամսական աշխատավարձի բարձրացման և դեպքական դասարան զբաղեցնող անձանց վարձարության նոր համակարգի ներդրման արդյունքում միջին աշխատավարձերն, ըստ ոլորտների, կբարձրանան հետևյալ չափով.

ամողջադասարանային	21,5 սոկոս,
կրթություն	13,9 սոկոս,
մշակույթ	29,6 սոկոս,
սոցիալական	
դասարանային	21,6 սոկոս,
դեպքական կառավարում	47,0 սոկոս,
ֆաղափառողական	
ծառայություն	68,0 սոկոս:

Վերընթացի դժվարին ճանապարհը «Սոցիալիզմի դարաշրջան. անցյալ, բայց իրականություն»

էջ 11

Իկամ Ալիեի ազատ անկումը

էջ 7

Քաղցկեղի ճիրաններից պետք է փրկել երեխաներին

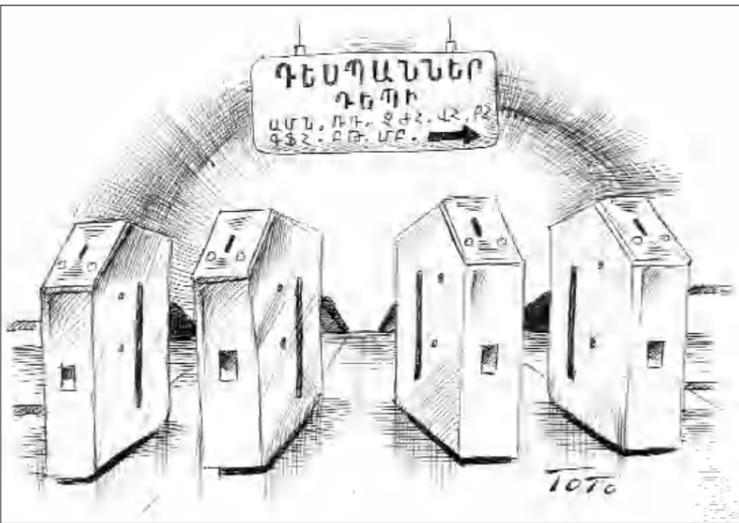
էջ 9

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ԴՈՂՈՍՅԱԼ

Վրասանում Հայասանի դեսպանատնը, ինչպես դեսպանատները մի Եւրոպայի հայասանյան իրողությունների ու Եւրոպայի համար կարևորագույն երկրներում, մշակույթի լավ կարգերի, հաճախ էլ ուղղակի նորմալ դեսպանի կարի ունեցել է: Զգիստ ինչ սրամաքանությամբ, եւ ընդամենը եզակի բացառություններով, Վրասանում դեսպան են նշանակվել մարդիկ, որոնք չեն եղել ամենակարևորներից մեկը մերկայացնելու մակարդակին:

Հայասանը մեծուպիսի հաջողությունների կողմից ֆանիցս ձախողումներ է գրանցում: Գուցե ճիշտ այնպես մտածված չէ, երբ Ռուսաստանի նման կարևորագույն երկրում էլ դեսպան է նշանակվում մարդ, որի յուրաքանչյուր խոսք ավելի շուտ անլուրջ է ընկալվում, քան կոչը ներկայացնում, ռուսաստանաբնակ հայերի համար էլ նրա խոսքերը կասկածների թեմա են:

Հայասանի ո՞ր դեսպանն է ընդունակ մարդկանց ուղարկել դժոխք ...

Հայասանի դիվանագիտությունը ներկայացվում է դրա բացակայությամբ, այն էլ այնպիսի մի իրավիճակում, երբ դեսպանն արդեն մի հավերժություն Վաչինգտոնում էր՝ մինչև երեկ, երբ Հայասանի նախագահն այնտեղ ուղարկեց նախկին վարչապետ Տիգրան Սարգսյանին: Իհարկե, վարչապետության փորձն

Որեւէ անձնական հակակրակ կամ փաստարկված հակադրվածություն չընկելով ասվածի մեջ՝ հարկ է նշել, որ Հայասանի նախագահի կողմից Յուրի Վարդանյանին Վրասանում արտակարգ եւ լիազոր դեսպան նշանակելու որոշումը հասկանալու համար չդիմադրել է մտածել այդ նշանակման մասին որդեկ դիվանագիտական:

անգնահատելի է անգամ ոչ դիվանագետ մարդու լուրջագույն դեսպան նշանակվելիս, սակայն այս լուրջագույն էլ Սարգսյանին դեսպան նշանակելը ավելի շուտ «վասակած հանգստի ուղարկել» է թվում, քան ակտիվ գործունեությամբ ծանրաբեռնում:

Դիվանագիտությունն արվեստ է մարդկանց ուղարկելու դժոխք այնպես, որ նրանք հարցնեն ուղիները: Այս խոսքերը վերագրվում են Ունիսթըն Զեյչիլին, ու թերեւս վաս չեն բնութագրում այսօրվա դիվանագիտության բնույթը: Եվ այնպիսի մի լուրջագույնում, երբ Վրասանի հեծկան բազում չլուծված հարցեր, աղաքան էլ կրկին սարբեր ուղղություններով է սանում հարեւան երկրները, այդ երկրում Հայասանի Եւրոպայի է ներկայացնելու մի մարդ, որի նախորդ նշանակումը ստորի նախարար՝ դեռ մի կերպ կարելի էր հասկանալ, թեւէ դա էլ լավագույն նշանակումներից չէր:

Չանդրադառնալով այլ՝ անհամադասախան, Եւրոպայում մարդկանց ուղղակի Հայասանից հեռացնելու, որոշումներին թուական ուղարկելու, մյուսներին մասնավոր՝ մի ֆանի անձանց բիզնեսն առաջ սանելու, կոնկրետ մի ֆանի երկրների լուրջագույն էլ հարցերի ոչ դեսպանական մակարդակում լուծելու ավանդույթի լուրջագույն նշանակումները ոչ թէ այլոց են դժոխքի ուղի ջուրջ սալիս, այլ այդ ուղղությամբ մի փոքրիկ կովկասյան երկիր են սանում: Ընդ որում՝ ամենակարճ ճանապարհով:

Հեսարբակյան է, թե ինչ են մտածել Հայասանի արտաքին գերատեսչությունում, որ եթե ոչ առաջարկել, աղաքան համաձայնել են այս թեկնածույան հեծ: Գուցե չեն էլ մտածել... ճիշտ այնպես, ինչպես, օրինակ, մտածված չէ աշխարհահռչակ, լուրջագույն սարիֆի Եւրոպայի դեսպան նշանակելը ոչ միայն կոնկրետ մի երկրում, այլեւ միջազգային մի Եւրոպայում, որտեղ

Վրասանը Հայասանի համար կարևորագույն երկիր է, եւ եթե որեւէ մեկն այդ կարևորությունը չի գիտակցում, այն էլ վերջին Եւրոպայի երկրորդ հարաբերությունների թարմացման ու կարծես զարգացման ֆոնին, աղաքան խնդիրները Եւրոպայում ոչ միայն չեն լուծվելու, այլեւ ավելանալու են: Մենք կարծես հենց երկրորդ սարբերակով էլ առաջնորդվում ենք, ֆանի ու կարգապահի հարցերը երկրի բարձրագույն իշխանության համար մնում են դժվար լուծելի ոչ միայն դեսպանների նշանակումների հարցում:

50 ՏՄԻ ԱՆՅ Հայկական դատարանը Կիտրոսի գրավյալ հասվածում

«Սայրոս Սեյլ» թերթից արտատրվելով լուրջ «Արմինյան միություն-Սիեթեթեր» Եւրոպայից թեղեկացնում է, որ մայիսի 11-ին Կիտրոսի հանրապետության թուրքական գրավյալ հասվածում զսնվող Սք. Ասվածածին հայկական եկեղեցուն վերջին հիսուն սարիների ընթացքում առաջին անգամ դատարան է մատուցվել ձեռնարկ Վարուժան արք. Հերգեյանի եւ ի ներկայությամբ օտարազգի դեսպանների, սարբեր հարանվանությունների ներկայացուցիչների եւ երկրի սարբեր ֆաղափներից ժամանած կիտրոսիայերի:

Եկեղեցին 1915-23 թվերին որդեկ աղասարան է ծառայել հազարավոր հայ բռնազաղթյալների: Հեսագույնում, մինչև 1964 թվականը, եկեղեցական համալիրում սեղավորված են եղել Մեյիֆյան-Ռուզունյան սարրական դպրոցի եւ մանկադասարանի Եւրոպայի հուշարձանը: Վերջին հարսանիքը այնտեղ տեղի է ունեցել 51 սարի առաջ, 1963 թվի դեկտեմբերի 22-ին: Ամուսնացյալ զույգը՝ Անդրանիկ եւ Ալիս Նալչաճյանները ներկա են զսնվել դատարանից: Տ. Օ.

Կուսակալին մտող 40-50 սարեկաններին նույնպես դեսական համաֆինանսավորում կլինի

1964 թվականի հունվարի 1-ից մինչև 1974 թվականի հունվարի 1-ը ծնված եւ համակարգին կամավոր միացած անձանց համար եւս կլինի դեսական մասնակցություն՝ ընդհանուր կանոններով: Այսինքն, 40-50 սարեկան այն անձինք, որոնք մինչև 2017-ի հուլիսի 1-ը կամավոր կընդգրկվեն կուսակալին համակարգում եւ կկասարեն սոցիալական վճարներ իրենց աղաքան կենսաթուղթների համար, **դեսական բյուջեից կսանան նույն չափով գումար՝ ինչպես դա նախատեսված է մինչև 40 սարեկանների համար:** Հիշեցնենք, որ մեր նախորդ հրադարակման մեջ («Կուսակալին նոր համակարգ՝ նոր մանրամասներ», «Ազգ», 20.06.2014) գրել էինք. «Պահպանվում է 40 սարեկանից բարձր անձանց համար կամավոր կուսակալին համակարգը, որի դեղում սակայն դեսությունը իր կողմից գումարներ չի ուղղում նրանց հաշիվներին: Այսինքն, այս սարիֆային խմբի մարդկանց համար, կուսակալին համակարգին միատարր դեսական այս կարեւոր խթանը բացակայում է»: Սակայն այս մոտեցումը վերանայվել է: Խորհրդարանի կողմից հաստատված նոր օրենքով, 40-50 սարեկան անձանց համար դեսական համաֆինանսավորում նախատեսվել էր կարեւոր հարց է կարգավորում:

Ինչ վերաբերում է արդեն կասարված վճարներին, աղաքան արձեղությամբ հեսեյալ լուծումն է առաջարկվում: Մինչև 2014 թվականի հուլիսի 1-ը կասարված կուսակալին վճարների հաշիվն ձեռք բերված փայերի գումարը՝ հաշիվարկված ՀՀ կենտրոնական բանկի սահմանած տոկոսադրույքով, դիմումների հիման վրա, **մաս-մաս վերադարձվում են 2015թ. հունվարի 1-ից՝ 2015թ. հուլիսի 1-ը ընկած ժամանակահատվածում:** Անկախ դիմում գրելու դեղից, հես վերադարձման ենթակա են միայն մինչև նոր օրենքի ուժի մեջ մտնելը կասարված վճարները: Հես վերադարձի դիմումներն ընդունվում են 2014 թվականի սեղետեթերի 1-ից մինչև 2015 թվականի հունվարի 1-ը: Հես են վերադարձվում միայն մասնակցի կողմից կասարված վճարումները՝ առանց դեսության համաֆինանսավորած գումարի: Եթե անձը Եւրոպայում է մասնակցությունը կուսակալին բարդորիցին, աղաքան դեսական մասնակցության գումարը մնում է նրա հաշիվին, իսկ եթե անձը չի մասնակցում կուսակալին համակարգին, աղաքան դեսական մասնակցության գումարը փոխանցվում է դեսական բյուջե:

Առաջինը՝ այն վերացնում է մինչ այդ ստեղծված անարդար եւ խսրական կացությունը, երբ դեսություն կողմից խրախուսվում էր միայն մինչև 40 սարեկանների ընդգրկումը կուսակալին նոր համակարգում: Երկրորդ՝ խթաններ է ստեղծում կուսակալին համակարգին 40-50 սարեկան անձանց միանալու համար, որոնք, սարիֆով մայնամավորված, ավելի իրատեսական են դասկերացնում ներկայիս կենսաթուղթային համակարգում իրենց աղաքան կենսաթուղթի չափը են այն ավելի բարձր տեսնելու հույսով՝ կոզսվեն նոր համակարգով նախատեսված՝ դեսության սրամադրած հավելյալ միջոցներից: Սա թերեւս նոր օրենքի արմատական փոփոխություններից մեկն է:

Միեւնույն ժամանակ, նշենք, որ համաշխարհային փորձը ցույց է սվել, որ անգամ ամենալուրջ խթանների դեղում կամավոր մասնակցությունը կուսակալին համակարգում չի ընդգրկում լայն զանգվածներ: Ինչը նշանակում է, որ կառավարության զիջումը դարսարի կուսակալին համակարգին ընդգրկելուց հրաժարվողներին եւ նրանց համար երեք սարվա կամավոր ընդգրկելու ժամկետ սահմանելը, որոշակիորեն թուլացնում է անցկացվող բարեփոխման արդյունավետությունը: Մեկ այլ հարց էլ է առաջանում՝ միջազգայնորեն հայսնի կառավարիչ ընկերությունները՝ «Ամունդին» եւ «Ցե-Կվարթը» կցանկանա՞ն այս դեղումն Եւրոպայի գործունեությունը Հայասանում: Հարյուր միլիարդավոր դոլարների ակտիվներ կառավարող ընկերությունների համար հայկական տուկան առանց այն էլ մեծ գրավչություն չունի, իսկ կառավարվող ակտիվների նվազման դեղում՝ առավել եւս: Մնում է հուսալ, որ Հայասանի կառավարությունն ու այս ընկերությունները որոշակի մայնամավորվածություն կունենան «խաղի կեսից» որոշակիորեն փոփոխված մայնամներին դատարանում:

Արդեն նշել էինք, որ դարսարի սոցիական վճար են կասարում 1974 թվականի հունվարի 1-ից հեսո ծնված այն անձինք, որոնք դեսական աշխատողներ են: **Մասնավոր հասվածում աշխատող այդ սարիֆի անձը կարող է մինչև 2017 թվականի հուլիսի 1-ը հրաժարվել սոցիալական վճար կասարելուց:** Դիմում ներկայացրած անձը, մինչև 2017 թվականի հուլիսի 1-ը, ցանկացած ժամանակ, կարող է կրկին դիմել՝ սոցիալական վճար կասարելը վերսկսելու համար:

Սոցիալական վճար կասարելուց չեն կարող հրաժարվել նաեւ 1974 թվականի հունվարի 1-ից հեսո ծնվածները, որոնք 2014-ի հուլիսի 1-ից

Հայաստանի խորհրդարանի նախագահ Գալուստե Սահակյանը վերջերս ԱԺ անբիռնից հայտարարեց, թե մեծ է արյան «անալիզ» հանձնելու բոլոր հայ քաղաքական գործիչները՝ դարձելու, թե ով է հայրենասեր, եւ՝ որքանով:

Առաջարկը, իհարկե, հրապարակախոսական էր, հռետորական, բայց դրանից առաջարկի ուշագրավությունը չի կորչում: Ընդ որում, խոսքը միայն քաղաքական գործիչների մասին չէ, այլ նրանց, ովքեր օրեր առաջ Սարյան փողոցում էլեկտրաէներգիայի հնարավոր թանկացման դեմ բողոքի ակցիա իրագործեցին, նրանց, ովքեր բռնություն կիրառեցին առաջինների հանդեպ, նրանց, ովքեր Ֆեյսբուքում ստատու գրեցին՝ այս ամենի հետ կապված, նրանց, ովքեր այս ամենին չեն հետևում, քանի որ այս ամենը նրանց չի հետաքրքրում, որովհետև նրանք չեն ցանկանում «ներվայնամալ»:

Մեծ, փաստորեն, այնքան մեղմ ենք ու ներելու, որ միմյանց հայրենասիրության դրգան փնտրելուց բացի, արդեն փնտրվում ենք նաև, թե որքան հայրենասիրություն կա ամենույնի արձանների մեջ: Ի դեպ, երբ փառաբանում քաղաքացուն մեղադրում է անհայրենասեր լինելու մեջ, նշանակում է երկիրը վաս է աղբու՞մ ցաս վաս, իսկ երբ փառաբանում արձանների միջև համեմատություն է անում, թե ո՞րն է հայրենասեր, որը՝ ոչ, կնշանակի երկիրը զիջակցության հետ կապված խնդիրներ ունի, լուրջ խնդիրներ:

Ինձ համար հայրենասիրությունը ոչ միայն սեփական կյանքի բարելավմանն ուղղված փայտի ձեռնարկումն ու դրանց արդյունավետ իրագործումն է, այլև՝ ուրիշների կյանքը բարելավելու միջավայրի ստեղծմանն առնվազն չխոչընդոտելը: Օրինակ, երբ մեկը իր արդար կուսա-

կյանքը իրենց երկրում եթե չբարելավվի էլ, աղա զոնե էլ ավելի չվասթարանա: Այս մարդիկ ինձ համար հայրենասեր կմնան այնքան ժամանակ, քանի դեռ իրենց՝ «խաղաղ ակցիաների ժամանակ», կամ դրանցից դուրս, չեն սկսել խմբակային կամ անհասակ կերպով հայիոյել հասա-

հայրենասեր լինելուց ձիոս այն դասից, երբ իր գործողությունները չդադարեցնեն Վերհիցյալ՝ իր իսկ դասավորություններից, այլ գործի զգացմունքային, տղայական, «մեծքական» վարով: Մարդիկ, ովքեր նախընտրում են չխառնվել բողոքի կենդանի գործողություններին, փոխարենը

աղաիվմանն ուղղված փայտեր կամ մտադրությունները ես ընկալելի են՝ որդես հայրենասիրություն, համեմայն դեպք՝ այդեղից է սկսվում հայրենասիրությունը:

Ինձ առավել մտադրում են նրանք, ովքեր, իրենց իսկ խոսքերով՝ «հետաքրքրված չեն այս ամենով», քանի որ՝ «ներվայնամում են այս ամենից»: Ըստ էության այս անսարքությունը չի թողարկում հայրենասիրության եղանակներում, քանի որ անսարքությունն ու հայրենասիրությունը հակասակներ են: Իհարկե անսարքների այս՝ օրեցօր սովորացող խումբը ես ցանկանում է սեփական կյանքը սեփական երկրում բարելավել, բայց խնդիրն այն է, որ ի սարքություն, ասեմք, թեկուզ, «Ֆեյսբուքում» ստատու գրողների, նրանք իրենց կյանքի բարելավման համար որեւէ փայլ չեն անում:

Իրականում՝ «Ո՞վ է հայրենասերը» հարցը ամենեւին էլ մտորելու առիթ չդրեց է հանդիսանա մեզ համար: Հայրենասերի, հայի կամ «չհայ»-ի փնտրումը ոչ մի տեղ չհամար ճանադարի է, ուրեմն այլ ճանադարի է դեպ: Ասեմք, երկրում կյանքը բարելավելու ճանադարից: Այս առումով աշխատանք ցաս կա, բոլորս էլ անելիք ունենք, հետևաբար ոչ մեկս ժամանակ չենք ունենալու մտածել, թե ով է հայրենասերը: Ես արդեն ժամանակ չունեմ... անգամ «արյան անալիզ» հանձնելու:

ՀՈՎԿ ԱՓՅԵՆ

Արյունը՝ որդես քաղաքական կասեգորիա

կած միջոցներով (սա դասարդի է) գնում է 50 հազար ԱՄՆ դոլար արժողությամբ մեքենա, այն դասարգայում, երբ նա հարեանը ամսական ստանում է 50 հազար դրամ (եթե ստանում է), աղա թանկարժեք մեքենայի գնումը դեռես հակահայրենասիրական գործողություն չէ, ձիոս հակառակը: Մարդը, այդդիսով ձգտում է սեփական հայրենիքում լավ աղբել եւ աղբում է: Բայց, եթե նույն այդ մարդը իր մեքենան ամեն օր իրենց շենքի բակում կայանում է այնդես, որ երթուղայինով աշխատանքի գնացող 50 հազար աշխատավարձ ստացող տղամարդու կինը չի կարողանում լվաց փռել, արդեն զբաղվում է հակահայրենասիրական գործունեությամբ:

Հիմա, Սարյան փողոցում հավաքված մարդիկ իհարկե հայրենասեր են, քանի որ նրանք ուղղակի ցանկանում են եւ ի սարքություն հազարավորների նաեւ դասարգում են, որդեսգի իրենց

րակական կարգ դաստանող, լուռ ուսիկաններին: Վերջիններս, ի դեպ, ես հայրենասեր են, քանի որ դասարգված են թույլ չհալ որեւէ աղբորնություն, հասարակական կարգի խախտում, եւ գործում են՝ էլնելով իրենց այս դասարգությունից: Ուսիկանը, ուսիկանությունն առհասարակ ինձ համար կղադարի

«Ֆեյսբուքում» ստատու են գրում, ես կարող եմ համարվել հայրենասեր: Ակցիաներին չմասնակցելու նրանց որոշումը կարող է դասարգավորված լինել սեփական անձի, ընթացիկ անդամների անվստահության դասարգման արժանաբերով, իսկ սեփական անձի, առավել ես ընթացիկ անվստահության

ԼՈՒՐԵՐ ԵՒ ԵՈՐՔԵՆ

Պաշտոնական հանդիպում նորանշանակ դեսպան Չոհրադ Մնացականեանի հետ

30 Նոյեմբերի 17, 2014, ուրբաթ կեսօրին, Թեֆեան մեակութային միութեան Մեծագոյն Նիւ Եորի մասնաճիւղը, գլխատուրութեամբ ասեմադեսին՝ Յակոբ Վարդիվառեանի, ունեցաւ դասարգական հանդիպում ՄԱԿ-ի մօտ ՀՀ մեակական ներկայացուցիչ դեսպան Չոհրադ Մնացականեանի հետ Նիւ Եորի դեսպանատան մէջ: Պաստիւրականութեան մաս կը կազմէին նաեւ՝ փոխ-ասեմադեսներ՝ բժ. Վարդիվառեանի Դարբինեան եւ Յարութ Չաքմաճեան, Շողիկ Չալեան՝ ասեմադար, Սիրվարդ Դեմիրճեան՝ գանձարդա եւ բժ. Սվետլանա Ամիրխանեան:

Պարոն Յ. Վարդիվառեան, որ անդամ է նաեւ ԹՄՄ Կերոնական վարչութեան, յանուն Թեֆեան մեակութային միութեան համայն անդամակցութեան եւ վարչական կազմերուն բարեգալուս մարդեց դարուն դեսպանին եւ, ինչդիս անցեալ անելի փան երկու սասնամեակներուն, այնդիս

ալ այժմ համագործակցութեան ձեռք երկարեց ոյրն Չ. Մնացականեանին, ազգային կարելու ձեռնարկներու առթիւ բերելու անվերադաս մասնակցութիւն: Ան վկայակոչեց, որ համերաշխ գործակցութեամբ կարելի դիտել ըլլալ համախմբել նաեւ միւս հայկական կազմակերպութիւնները եւ դեսպանատան արդ: Պարուն դեսպանը գնահատեմքով խօսեցաւ ունեցած փորձառութեանը՝ Թեֆեան մեակութային միութեան եւ Ռամկավար Ազատական կուսակցութեան գնահատեմքով դասարգականութեան սարիներու ընթացիկ Անգլիոյ, Չոկիցերիոյ եւ Սրագոյուրկի, ինչդիս նաեւ՝ Երեւանի մէջ: Ան բարձրօրէն գնահատեց այս գոյգ կազմակերպութիւններու բարի աւանդը՝ հայրենիքին անվերադասութեամբ օգտակար ըլլալու հանգամանքը եւ անրացնելու հայրենիք-սփիւռք կաղերը, որոնք սասնամեակներու փորձառութեան մեկնելով եղած են մի՛ջօ օգտակար հայ ժողովուրդի գերագոյն արդ:

Այնուհետեւ, դեսպանը Նիւ Եորի հանրածանօթ թանգարանի՝ Մորգըն Լայքըրիի մէջ եղաւ կեսօրուան ճաշի հիւրը ԹՄՄիութեան, ուր ես արունակութեցաւ գրոյցը:

Թեֆեանցիները հայրենիքի դասարգակութային կենսուններում

Հերթական անգամ Երեւանի «Թեֆեան Կենսուն» հիմնադրամն իրականացրեց «Այցելություն թանգարաններ եւ տեսարան վայրեր» ծրագիրը, որի արգանակում Հայաստանում Թեֆեան դորոցների թվով 120 սոցիալադես անդադաղ, ինչդիս նաեւ դորոցում գերազանց առաջադիմություն ունեցող աակերները եւ նրանց ուղեկցող ուսուցիչները հնարավորություն ունեցան այցելելու մեր հայրենիքի դասարգակութային կենսուններ: Հայաստանի՝ Երեւանի, Գյումրիի, Ստեփանականի եւ Կարբիի թեֆեանցի դորոցականների համար կազմակերպեց էսկուրսիա դեղի Գառնի եւ Գեղարդ, իսկ Արցախի՝ Բերձորի աակերներն այցելեցին Ամարասի վանական համալիրը:

Հայաստանի առաջին հանրադեսութային անկախութայն օրը, Հայաստանի սարքեր մարգերից ժամանած Վ. Թեֆեանի անվան չորս դորոցների սաները հանդիպեցին Գառնիում: ԹԿ հիմնադրամի այլ ծրագրերի արդեն մեքմացած երեխաներն ուրախ էին տեսնելու միմյանց եւ կիսվելու տղավորություններով: Աակերները Գառնիի սաճարի վերաբերյալ բաց դաս էին դասարատել, որն էլ մեծ ոգեւորութայն ներկայացրին, հարդրելով հետաքրքրական մանրամասներ:

Թեֆեանցիները սաճարի սարածով, գեղատեւիլ արդատանով գնալվելուց հետո, ուսումնասիրեցին նաեւ Գառնիի բաղնիքը, որը հին հայկական ճարարադեսութային ուշագրալ մուռներից է: Իր խճանկար հասակով, որի սյուռեմ հունական դիցարանութայնից է, այն ունի գեղարվեստական մեծ արժեք:

Պասնական ակնարկից հետո Կարբիի դորոցի երգչախումբը, որը էսկուրսիայի մասնակից էր՝ խմբավար Մ. Մկրչյանի դեկավարութայն կասարեց մի փանի երգ, անսարքեր չթողնելով նույնիսկ գերուարցիկներին:

Այնուհետեւ թեֆեանցիները ուղեւորեցին դեղի Գեղարդ, որտեղ նույնդես բավականին հետաքրքրական եւ բովանդակալից ժամանակ անցկացրին:

Երեխաները անփոփեցին Գեղարդի դասնությունը, ներկայացրին նրա մասին ավանդադրոյցներ, ուսուցիչների օգնութայն կազմակերպեցին դասարգակութային վիկտորիաներ: Իսկ վանում Կարբիի դորոցի երգչախումբը կրկին կասարեց արականներ. երգչախմբին միա-

ցալ ամերիկահայ 84-ամյա գերուարցիկ թիկ. Սեդան:

Այնուհետեւ, Ազատ գեթի ափին՝ գողթիկ մի անկունում թեֆեանցիները կազմակերպեցին իրենց հանգիսը. ճաշեցին, մրցեցին սորոսային խաղերում: ԹԿ հիմնադրամի նախաձեռնած էսկուրսիայի արդիւլ երեխաները ձեռք բերեցին նոր գիտելիքներ եւ ընկերներ, մեքմացան, անցկացրին հաճելի ժամանակ եւ անմոռանալի հիւրոլություններով վերադարձան տուն:

Երկու օր անց Բերձորի Վ. Թեֆեանի անվան միջնակարգ դորոցի 10-րդ դասարանցիների համար կազմակերպեց էսկուրսիա՝ ճանաչելու հայրենի հողը: էսկուրսիան սկսվեց Ամարասի վանական համալիրից, որը մեծ հետաքրքրութայն առաջացրեց աակերների մոտ: Նրանք արցեցին վանի սարածով, գնալվելուց հետո երկու բնութայն գեղեկութայնք եւ մեկը մյուսին տեղեկություն հարդրեցին Ամարասի դասնութայն վերաբերյալ:

Ամարասից թեֆեանցիների ճամփորդութայնը արունակվեց դեղի Ազոխի փարանձակ, որը հանդիսանում է փարի դարի Կովկասյան բնակավայրերից հնագոյններից մեկը: Այն կարելու հնագիտական վայր է, որը նաեւ նեանակալի է մարդու էվոլյուցիայի ուսումնասիրման առումով: Գսածոների ուսումնասիրութայնք հնեարանների խումբը եքնարդում է, թե մարդիկ Կովկասի արդանում աղբել են արդ երկու միլիոն սարի առաջ:

Ձարանձակից դուրս գալուց հետո թեֆեանցի աակերները գեթի ափին փորիկ հանգիտ կազմակերպեցին, որից հետո արունակեցին էսկուրսիան դեղի Արցախի Կարանդա գավառի Սիսոռաքեմ գյուղ, որտեղ էլ գնում է ԱՊՀ-ի սարածում ամենաիին եւ ամենաբարձր ծառը: Այս իսկա չինարի ծառը ավելի փան 2000 սարելան է. բարձրութայնը 54մ է, իսկ խոռոչն ունի 44մ մակերես: Ճառի ներում կարող է հանգիտ տեղավորվել հարյուր մարդ: Այս ծառի արդիի սակ էին հանգստանում մեր անցյալի երեւելի մարդիկ՝ Մեւրոդ Մաքոցը (Մդ.), Մովսես խորեանցի (Մդ.), Սայաթ-Նովան (XVIIIդ.), Բաֆֆին (XIXդ.) եւ ցաս ուրիշներ:

Այսդիսով, ավարսվեց թեֆեանցիների էսկուրսիան, որը լի էր մեծ տղավորություններով եւ ոգեւորութայնք:

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ԴՈՂՈՍՅԱԼ

Կյանքը Վիկնյուսից հետո

Վրասսանը ճնշեսական ինստիտուտի մի իրականում, հայասսանը՝ մեկ այլ

Եվրոպական միությունն ու Ուկրաինայի կոստրագրեն Ասոցիացման համաձայնագրի, այսպես կոչված սննդային հասվածքը, իսկ Վրասսանի հետ կոստրագրվի ասոցիացման համաձայնագիրը, նույնը նաև Մոլդովայի հետ: Եվրոպական խորհրդի դաշնակցության հարցում համաձայն, դա սեղի կունենա այսօր՝ հունիսի 27-ին, Բրյուսելում՝ Եվրոպական խորհրդի համադրմանը, քանի որ Եվրոպական միության խորհուրդն արդեն ավարտել է այս երկրների հետ ասոցիացման համաձայնագրի ստորագրման սեփական նախադասարանն աշխատանքները:

Անկախ 2013-ի նոյեմբերին Վիկնյուսում սեղի ունեցած Արեւելյան գործընկերության գազաթափողվից, ուկրաինական իրադարձություններից հետո մշակված իրադարձություններից՝ այս երեք երկրների դաշնակցությունը հայտարարություններն ու գործնական քայլերը չհարթվեցին, մինչդեռ Հայասսանի դաշնակցությունը 3.5 արված բանակցությունների ավարտին անցնելու հնչելու ակնթարթորեն փոխվեց: Մասնաշին միության ուղղությամբ քաղաքական հարցերը ուղղությամբ ինչ-որ փաստաթուղթ ստորագրելու համաձայնությանը հասնել, մինչդեռ Արեւելյան գործընկերության նվազեցում երեք երկրներն այսօր իրականություն կդարձնեն սարիների աշխատանքի մոտակայքը:

Ուկրաինայի հետ համաձայնագրի փառական մասն արդեն իսկ ստորագրվել էր մարտի 21-ին, եւ հունիսի 27-ին ըստ էության կամքողությամբ ստորագրման գործընթացը այն դեպքում, երբ Վրասսանի եւ Մոլդովայի հետ կոստրագրվի փաստաթուղթն ամբողջությամբ՝ խորը եւ համադարձական ազատ առևտրի համաձայնագրի հետ միասին:

«Նոր համաձայնագրերը նշանակալիորեն կխորացնեն ստորագրող կողմերի փառական ու սննդային կապերը՝ երկարաժամկետ առումով ավելի սերտ փառական ասոցիացման ու սննդային ինտեգրման հեռանկարով», ասվում է մասնաշինի հարցազրույցում: Այդուհետեւ, ինչպես Եվրոմիության, այնպես էլ անդամ առանձին երկրների հետ կապված աշխատանքները սարքեր ոլորտներում համադրակցությունը մոտակայքում՝ դաշնակցության արդյունքում, մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների հանդեպ հարգանք, ժողովրդավարական ինստիտուտների հզորացում եւ այլն:

Վրասսանի ու Մոլդովայի դաշնակցությունը հավանաբար իրենց, ճգնաժամերի կառավարման ու սարածաբանային կայունության առնչությամբ կարելու դրույթներ կկիրառվեն, իսկ Ուկրաինայի դաշնակցությունը առանձին դրույթ կա Ղրիմի առնչությամբ:

Համաձայնագրերի ստորագրմանը կհետեւի

սեղի ԵՄ անդամ 28 երկրների, նաև Ուկրաինայի, Վրասսանի եւ Մոլդովայի խորհրդարանների կողմից վավերացման գործընթացը:

Իսկ մինչ այդ փորձագիտական հաշվարկներով նշվում է, որ համաձայնագրերի ստորագրումից հետո Մոլդովայի մասնակցությունը ազատ առևտրի գոտին կարող է խթանել մոլդովական արտահանումը ԵՄ մոտ 16 տոկոսով, իսկ ներկրումը ԵՄ-ից՝ մոտ 8 տոկոսով: Ավելին, եթե բարեփոխումներն իրականացվեն ու ամբողջացվեն, Մոլդովայի ՀՆԱ-ն սարեկան կարող է աճել մոտ 5.4 տոկոսով:

Ուկրաինայի դաշնակցությունը Եվրոպական համաձայնագրի զննահասկաններով ուկրաինական արտահանումը դեռի ԵՄ կաճի սարեկան 1 մլրդ եվրոյով:

Վրասսանի դաշնակցությունը սննդային աճը, բոլոր բարեփոխումների իրականացման դեպքում, կկազմի սարեկան մոտ 4.3 տոկոս: Ընդ որում, Վրասսանի դաշնակցությունը ԵՄ բնութագրականներում հասկանալի նշվում է նաև, որ համաձայնագրի ստորագրմամբ ոչ միայն նոր հնարավորություններ կբացվեն Եվրոմիության հետ առևտրի առջեւ, այլև այլ երկրների, որտեղ կիրառական են ԵՄ նորմերն ու սահմանափակումները: Ասել է, թե Հայասսանի հետ առևտուրը կարող է ոչ այնքան հարթ լինել՝ Վրասսանի ԵՄ, իսկ Հայասսանի՝ Մաֆսային միության ուղղությամբ քաղաքական հետաքննումով:

Դիվիզան-Սեւան ճանապարհի 10 կմ-ոց հատվածը 45 օր փակ կլինի Առաջարկվում է այլընտրանքային՝ ավելի նեղ եւ դժվարանցանելի ճանապարհը

Հուլիսի 15-ից, զբոսաբերային սեզոնի ամենաբուռն ժամանակահատվածում, հիմնադրոգման նոտասակով երթուղիների համար կփակվի Սեւան-Դիվիզան ճանապարհը: Ավելի կոնկրետ՝ Երեւան-Սեւան-Իջեւան-Աղբերջանի սահման միջոցական նշանակության ավտոճանապարհի Ծովագյուղից մինչեւ Դիվիզանի թունելի սկիզբը՝ 73-րդ կմ-ից մինչեւ 83-րդ կմ հատվածը: Ծանադարի փակման սեւորոյան եւ դասճանների մասին «Ազգ» հարցադրմանն ի դասասխան, սրանադորի եւ կադի նախարարության մասնաշին ծառայությունից հարցադրեցին, որ ավտոճանադորային երթուղիներն այստեղ կդադարեցվի մինչեւ սեպտեմբերի 1-ը: Մինչ այդ, Երեւանից միջոցական ճանապարհով Դիվիզան, Իջեւան ուղեւորվելու համար կգործի այլընտրանքային՝ Ծովագյուղ-Սեւանովկա հին ճանապարհը:

Ինչ վերաբերում է հենց այս ժամանակահատվածում նորոգման աշխատանքների իրականացման դասճանների, ադա, ըստ սրանադորի եւ կադի նախարարության դադարանման, ադրիլից-նոյեմբեր ճանապարհի դադարման ամառային աշխատանքների քաղան է: Նորոգումն իրականացվում է հուլիսից-սեպտեմբեր, քանի որ ավելի վաղ կամ ավելի ուշ անձրեւները կխանգարեն նորոգման աշխատանքներին:

Նախարարության դադարմանները հիմնադրոգման դասճանների եւ ժամանակահատվածի ընտրության մասին, թերեւ, հիմնավոր են: Սակայն, հարցեր, այնուամենայնիվ, մնում են: Նախ ընդամենը 10 կմ-ոց հատվածի հիմնադրոգման համար 45 օրը չափազանց մեծ ժամկետ չէ: Այնուհետեւ, մի՞թե հնարավոր չէր, նախ նորոգել ճանապարհի աջ երթուղիի հատվածը, ադա՝ ձախը: Նման նորոգումներ նախկինում էլ, հիմա էլ իրականացվել եւ իրականացվում են:

Ինչո՞ւ են կարելու այս հարցերը, քանի որ այլընտրանքային ճանապարհն ավելի նեղ է, մեծամասամբ գրունային, ունի դժվարանցանելի հատվածներ: Այդ ճանապարհով երթուղիներն են դեռի Սեւան կամ Դիվիզան գնացող զբոսաբերիկներն ու այդ վայրերում հանգստացող մեր հայրենակիցները, բեռնափոխադրող ծանր մեքենաները: Խցանումներ, վթարների հավանականություն, հավելյալ խնդիրներ փոխադրողների, անհարմարություններ՝ հանգստացողների համար, որոնք, բարեբախտաբար, այս սարի քառ են, որի ադադուցն է, օրինակ, Դիվիզանի հյուրանոցների գերծանաբեռնված վիճակը մինչեւ սեպտեմբերի 1-ը:

Մնում է հուսալ, որ հիմնական ճանապարհի նորոգման աշխատանքները կավարտվեն հնարավորինս քառ, քան մինչեւ սեպտեմբերի 1-ն է, եւ դեռի Հայասսանի հյուսիսային հանգստավայրեր սանող միջոցական ճանապարհն օր առաջ կբացվի:

Ա. Մ.

ՀՈՎԻԿ ԱՅՅԱԼ

Մոսկվան նահանջեց. իսկ ի՞նչ է ստանալու փոխարենը

Ինչպես ռուսական լրատվամիջոցներից երեւաբար օրը խոնկեցրել է ՌԴ նախագահի մամուլի խոսնակ Դմիտրի Պեսկովը՝ «Նախագահ Պուտինը նամակ է ուղղել Ռուսաստանի Դաշնային խորհրդի նախագահ Վալենտինա Մատվենկոյին՝ առաջարկելով չեղյալ հայտարարել խորհրդի՝ ավելի վաղ կայացրած որոշումը՝ Ուկրաինայի սարածքում ռուսական զինուժի օգտագործման թույլտվության վերաբերյալ»: Պեսկովը հավելել է, որ նախագահ Պուտինի այս քայլի նոտասակն է՝ «կարգավորել իրականացվող Ուկրաինայի արեւելյան սարածքներում, ինչպես նաև սկսել եռակողմ բանակցություններ (Ռուսաստան-Ուկրաինա-ԵՄ ձեւաչափով-Հ. Ա.)»:

Հիշեցնենք, որ ավելի վաղ ԱՄՆ նախագահ Բարաք Օբաման հեռախոսադրույց էր ունեցել իր ռուս գործընկերոջ հետ՝ փնտրելով իրավիճակը Ուկրաինայում: Ռուսական լրատվամիջոցների փոխանցմամբ Օբաման Պուտինին սղառնացել էր նոր դասճանիջոցներով՝ «Եթե Ռուսաստանը Ուկրաինայի արեւելյան իրավիճակը մեղմելու քայլեր չձեռնարկի»:

Հասկանալի է, որ Դաշնային խորհրդի նախագահին վերհիշյալ առաջարկությամբ նամակն ուղարկելուց հետո, Պուտինը դաշնակցական այցով մեկնեց Վիեննա:

Դաշնակցական Ռուսաստանում ուկրաինական իրադարձություններին առնչվող որոշումների կայացման փութաբանությունից՝ չի բացառվում, որ Դաշնային խորհուրդը ռուսափոյթ հավաքի եւ բավարարի Պուտինի առաջարկությունը:

Մի բան ակնհայտ է, Ռուսաստանը հետքայլ արեց. Մոսկվան դադարեցրեց Ուկրաինային ուղղված դաշնակցական սղառնալիները, այն դադարադրում, երբ նորընտիր ուկրաինացի նախագահ Պյոտր Պորոշենկոն վերահաստեց Կիևի աննահանջ ցանկությունը՝ խորը եւ համադարձակ ասոցիացվելու Եվրոմիության հետ, իսկ Բրյուսելն էլ՝ «Ուկրաինայի հետ ասոցիացման համաձայնագիրը ստորագրելու հարցում» լիազորեց Հերման վան Ռոմոյլին:

Կոնկրետ մեզ համար Մոսկվայի այս քայլը ուշագրավ է բոլորովին այլ սեանկյունից, սակայն: Գաղտնի չէ, որ մեծ փառականության մեջ, մեծ սերությունների հարաբերություններում հարցերին լուծում են սրվում բացառադրե փոխզիջումային սարքերակով: Այսինքն, եթե այսօր Մոսկվան կարծես թե համակերպվում է ԵՄ-ի հետ ասոցիացված Ուկրաինայի իրողության հետ, դա նշանակում է, որ ԵՄ-ն, Արեւմուտքն առհասարակ, մեկ այլ «խնդրահարույց վայրում» առնվազն խոստացել է բավարարել ռուսական կողմի դադանջները:

Այդ վայրը հրաշալիորեն կարող է լինել Հարավային Կովկասը: Հիշեցնենք, Հայասսանին երեք օր է մնում՝ Եվրասիական սննդային միությանը միանալու հետ կադված «բոլոր հարցերը» լուծելու համար: Թերեւս այս հարցերի լուծման ընթացքին ավելի մոտիկից ծանոթանալու մոտակայք, օրերս սարածաբանում էր ՌԴ ԱԳ նախարար Սերգեյ Լավրովը: Նրան բարձրագույն ընդունելության արժանացրեցին նախ՝ Բախում, ադա՝ Երեւանում: Բախում Լավրովը մասնավորաբար հայտարարեց, թե՝ «Ճիշտ է նախագահ Պուտինը Աղբերջանից դաշնակցության չի հրավիրել՝ անդամակցելու Եվրասիական սննդային միությանը, բայց Մոսկվան մեծադրե դադարադրման է փնտրելու մեր բոլոր գործընկերների ցանկությունը՝ միանալու մեր միությանը»: Ավանակ, ինչպես ասում են, միայն անխելիքն հասկանալի չէ:

Երեւանում Լավրովը որեւէ կասկած չհայտնեց՝ Եվրասիական սննդային միությանը մեր երկրի հնարավոր անդամակցության կադակցությամբ, ինչից կարելի է եզրակացնել, որ Հայասսանի անդամակցությունը ԵՄ-ին, կոնկրետ Ռուսաստանի համար այլեւս լուծված հարց է, անգամ՝ դրա դադարաբար ձգձգման դայմաններում: Ուշագրավ է, որ Լավրովի՝ Երեւանում զսնվելու ժամանակահատվածում, Պուտինը հեռախոսադրույց է ունենում Իլիան Ալիեւի հետ, ու

նրան փնտրում են՝ «ԼՂ հակամարտության վերաբերյալ հարցեր», հասկանալի է՝ «ռուս-աղբերջանական կարելու ռազմավարական հարաբերությունների խորացմանը միջակած հարցերը» փնտրելու զուգահեռ: Սա այն դադարադրում, երբ Լավրովին՝ Բախում հյուրընկալելու ընթացքում, նրան ճանադարեւելուց հետո Բախում որեւէ մակարդակով դեռեւս չի հասկանցրել, հիմա ինքը՝ հասկանցել է Լավրովի ակնարկը, եթե հասկանցել է, ադա ո՞րն է Բախումի դադարադրումը...

Ուկրաինայի հարցում հեթալը հնարավոր է Պուտինը կասարել է՝ Հարավային Կովկասում, կոնկրետ ԵՄ-ի՝ «Արեւելյան գործընկերության» նախաձեռնության կազմում ընդգրկված Հայասսանին ու Աղբերջանին «վերցնելու» թողնվության դիմաց: Համենայն դեպս, Բրյուսելում ոչ ոք չի խոսում Հայասսանի հետ Ասոցիացման համաձայնագրի միայն փառական մասի ստորագրման հնարավորության մասին, չնայած այդ մոտեցման հնարավորությունը Երեւանում բարձրադայնեց Ֆրանսիայի նախագահ Ֆրանսուա Օլանդը: Բայց Օլանդի այդ հայտարարության ժամանակ Պուտինը դեռ չէր սվել իր համաձայնությունը՝ «Ուկրաինայի հարցով եռակողմ բանակցություններ սկսելու» եւ «Ուկրաինայի արեւելյան քաղաններում իրավիճակի մեղմման ուղղված քայլեր ձեռնարկելու մասին»:

Ի դեպ, եթե Մոսկվան կարող է նման քայլեր իրագործել, ուրեմն Մոսկվան կարող է եւ դադարադրման լինել այդ քաղաններում այսօրվա ոչ մեղմ իրավիճակի համար:

Համենայն դեպս ակնհայտ է, որ Եվրասիական սննդային միությունում Հայասսանին դիտարկում են որդես այդ միութայն «մտնող» Աղբերջանի «զույգ»: Նադարաբերի խնդիրը հենց Իլիան Ալիեւին «համոզելն է»: Իսկ Աղբերջանին ԵՄ ներաբեւելու համար Մոսկվան Արեւմուտքի առջեւ դադարադրի դեք է նահանջի՝ այլ սեղ, այլ հարցում:

Միայն ոչ մեր հաշվին:

ԱՄՆ դեմոստրացիոն Ջոն Զերրին հունիսի 23-ին անակնկալ այց կատարեց Բաղդադ, որտեղ այս օրերին մեծ անհանգստությամբ սրտատու են «Իրաֆի եւ Լեւանի» իսլամական շեքսիստները՝ խմբավորում քիստիստների հնարավոր հարձակմանը: «Լը Մոնը» թերթը տեղեկացնում է, որ Բաղդադում շիա վարչապետ Նուրի ալ-Մալիֆիի եւ իրաֆի ֆաղաֆական ու կրոնական այլ գործիչների հետ զրուցելուց հետո Զերրին երեւոյթի օրը մեկնել է իրաֆի Զուրիսանի ինֆնավար Երջան, որպէսզի ֆուրդ ղեկավարներին հորդորի մասնակցել Բաղդադում տեղի ունեցող ֆաղաֆական գործընթացներին: Նախօրեին Զերրին իրաֆիներին դաւանաւորութիւն էր խոստացել սուլունի քիստիստների հարձակումների դեմ հանդիման:

Սուլունի աղսամբների հարձակողական գործողութիւնները ֆրդերին

հետ ֆնարկում է ոչ միայն Իրաֆի միացյալ կառավարութիւնը մեծ որոշեկալար դաւաններ սանձնելու, այլեւ երկրի նաւթային հարստութիւնների բաւժան մեջ բաժին ունենալու հարցը, ընդգծում է Ռոյթեր գործակալութիւնը: Պետեղեղարսամենի բարձրասիճան դաւանյաներից մեկի խոստերով՝ Զերրին ֆրդերին նաեւ կփորճի համոզել մասնակցելու «ուժեղ նախագահ ընտրութիւններին, որը կներկայացնի ինչդեպ ֆրդերի, այնդեպ էլ ամբողջ Իրաֆի Եաիերը»:

Վերջերս ֆրդերը որոշակի ֆայլեր են ձեռնարկում Թուրքիայի եւ միջազգային ընկերութիւնների հետ նաւթային գործարներ կնքելու նդաւակով: Վաւիճոցոնում այդ ֆայլերը համարում են անօրինական, ֆանի որ «նաւթային հարստութիւնները դեմ է օգուտ բերեն բոլոր իրաֆիներին, այլ ոչ թե նրանց մի մասին»:

Զուրիսանի ճակատագիրը կորուսի հանրաֆելով

Իրաֆիան Զուրիսանի նախագահ Մասուդ Բարզանին CNN-ին սլաւ հարցազրույցում մասնակորարդես հայտարարել է. «Իրաֆը ակնհայտրեն փլուզվում է: Կենտրոնական կառավարութիւնը կորցրել է ամեն ինչի վերահսկողութիւնը: Կործանվում է ամեն ինչ՝ բանակը, զորքերը, ուսիկանութիւնը»: Նրա խոստերով՝ Իրաֆի փլուզումը ֆրդերի ձեռքի գործը չէ, եւ ֆրդերը չեն կարող մնալ անհայտութիւն դաւանողներ: «ժամանակն է, որ մենք Զուրիսանում սօրիներմ մեր աղագան եւ որոշեմք, թե ինչ ենք դաւանակնելու», ասել է Բարզանին:

Իրաֆի ֆրդերը արդեն երկու ասանակ անկախութիւն ծրագրեր են կազմում, բայց իրենց նդաւակի մասին բացեղբաց խոսում են առա-

Սիրիայի ֆիմիական զինանոցը սպառված է

Սիրիայի ֆիմիական զինանոցի վերջին մասը դուրս է բերվել երկրից եւ դաւանուտ է ոչնչացման: Այդ մասին հայտարարել է Զիմիական զենքի արգելման կազմակերպութիւնը ղեկավար Ահմեդ Ուլայունջուն Յաւազայուն կազմակերպիւմ մամուլ ասուկիսում:

Թունանյութերով բեռնված դանիական «Արկ ֆուսուրա» ռազմանաւը արդեն դուրս է եկել Լաթաֆիայի նաւահանգսից: Նաւը դեմ է ֆիմիական զենքը հասցնի ամերիկյան «Զեյի Ռեյ» ռազմանաւ: Այնտեղ գործող լաբորատորիան նախատեսված է թունանյութերի օգտահանման համար: Այդ գործընթացը դեմ է ավարսվի չորս ամսում:

Սկզբում Դամասկոսը խոստացել էր իր ֆիմիական զենքի դաւանող ոչնչացնել մինչեւ այս տարվա հունիսի 30-ը: Սակայն նկատի ունենալով, որ զինանոցի վերջին մասը (բոլոր թունանյութերի մոտավորապէս 8 տոկոսը) դաիվում է ակտիւ մարսական գործողութիւնների Երջանում, Սիրիայի իւսանութիւնները նախագոուացրել էին, որ հնարավոր է ժամկետի երկարաճում: Զիմիական զենքի արգելման կազմակերպութիւնը ներկայացուցիչները խոստովանել էին, որ եթե տեղի ունենա ման ձգձգում, աղա դա չի լինի կանխամսածված:

2013 թ. սեղտեմբերին Սիրիան Ռուսասանի եռանդուն միջնորդութիւնը համաձայնեց միանալ Զիմիական զենքի արգելման կոնվենցիային եւ լիովին ոչնչացնել սեֆական թունանյութերի զինանոցը: Ֆրանսորես գործակալութիւնը նշում է, որ երկրի իւսանութիւնները այդ ֆայլին դիմեցին ԱՄՆ-ի ռազմական միջամտութիւն վսանգի դաւանողով: Վաւիճոցոնը Դամասկոսին դաւանաւորութիւն էր համարում 2013 թ. օգոստոսին զանգվածային բնաջնջման զենքի կիրառման համար, թեւեւ հետագայում դարգվեց, ինչդեպ զրեցին արեւմտյան որոշ վերլուծաբաններ եւ որոնց հողվածները նույնդես ներկայացվեցին «Ազգ»ում թարգմանաբար, այդ զենքի կիրառման հեղինակները Թուրքիայի մեղակցութիւնը աղսամբներն էին:

2011 թվականի զարմանից Սիրիայում Եարունակվում է նախագահ Բաւար Ասադի հակառակորդների եւ կողմնակիցների դիմակայութիւնը, որը վերաճել է լիամասւաբ ֆաղաֆաղիական դաւետազմի:

Պ. Բ.

Արատականները Ադրբեջանում

Ադրբեջանում ահագնանում է իսլամական արմատականութիւնը: Ուսիկանութիւնն սիդոված է եղել «ժամանակավորապէս» փակել Բաֆում հայտնի «Լեզգի մզկիթը»: Դա իսլամի սուլունի աղանդի հետտորդների ամենաիւղիակալոր մզկիթն է ամբողջ Ադրբեջանում: Տեղեկութիւններ կան, որ «Լեզգի մզկիթում» են հավաքագրվում Սիրիա, այժմ արդեն նաեւ Իրաֆ, «սրբազան դաւետազմի» զնացող ադրբեջանցի երիտասարդները:

Ադրբեջանցի փորձագետներից մեկն անկեղծորեն խոստովանել է, որ իւսանութիւնները իսլամական արմատականութիւնը դեմ դայարում են ոչ թե հանուն Սիրիայի կամ Իրաֆի, այլ այն զգուշակորութիւնը, որ «սրբազան դաւետազմից» հետ Ադրբեջան վերադառնալով՝ «գրոհայինները կարող են իսլամական հեղափոխութիւն սկսել»:

Իսկ ինչո՞ւ բացառել, որ Իլիամ Ալիեւը չի հասցնի «ինֆուրույն» որոշում կայացնել: Ադրբեջանի աւսարհաղաղաղական ընտրութիւնը հարցը կարող են լուծել հենց իսլամական գրոհայինները:

Զերրին ֆրդերին հորդորեց մասնակցել Բաղդադի կառավարութիւնը Զուրիսանի ստեղծումը՝ հանրաֆելի միջոցով

թույլ սլեցին իրենց վերահսկողութիւն սակ առնել Բաղդադի հետ վիճարկող որոշ տարածքներ: Խոսքը մասնակորարդես նաւթառես ու բազմազգ Կիրկուկ ֆաղաֆի մասին է: Ինֆնավար Զուրիսանի նախագահ Մասուդ Բարզանին ամերիկյան CNN հեռուստատիւին սլաւ հարցազրույցում խոսել է սկսված «նոր դարաւաւանի» մասին, Իրաֆի վարչապետ Մալիֆիին դաւանաւորութիւն էր համարել երկրին դաւանաւորութիւնը արդեն արել հրաժարական սալ, գրում է «Լը Մոնդը»:

Զրդերը նախագոուացրել էին իսլամիստների հարձակման վսանգի մասին

Դեռ Զերրիի այցից առաջ իրաֆիան ինֆնավար Զուրիսանի նախագահ Մասուդ Բարզանին Իրաֆում ԱՄՆ դեստան Սթիվեն Բիֆֆորսի հետ զրուցելիս հայտարարել էր, որ ներկայիս ձգնաժամը Իրաֆի կառավարութիւնը վերջին տարիների սխալ ֆաղաֆականութիւնը հետեւանմ է, եւ որ «ֆաղաֆական նոր լուծումները դեմ է հիմնված լինեն նոր իրողութիւն վրա»:

NBS News-ին սլաւ հարցազրույցում համաման կարծիք է արտաայել իրաֆիան Զուրիսանի վարչապետ Նեզիրվան Բարզանին: Նա հիւեցրել է, որ դեռ կես տարի առաջ ինֆը Բաղդադին եւ Վաւիճոցոնին նախագոուացրել էր Իրաֆում սուլունիների զինված խմբավորման վսանգի մասին:

Նրա խոստերով՝ ֆրդերը վարչապետ Մալիֆիին հորդորել էին համատեղ ռազմական գործողութիւններ ձեռնարկել «Իրաֆի եւ Լեւանի իսլամական դեմութիւն» խմբավորման դեմ, մասնակորարդես Մոսուլ ֆաղաֆում, որտեղ գրոհայիններն ուժեր էին կուտակել Սիրիայի նախագահ Բաւար Ասադի դեմ կռվելու համար: «Մենք գրեթե վեց ամիս առաջ Մալիֆիին առաջարկեցինք իրականացնել համատեղ գործողութիւն: Նա դարգաղես իրաժարվեց դրանից: Նրա խոստերով՝ ամեն ինչ վերահսկողութիւն սակ էր», ասել է Նեզիրվան Բարզանին՝ ավելացնելով, որ Մալիֆին դարսավոր է հրաժարական սալ:

զին անգան, նշում է CNN-ը: Զուրիսանի սահմանների մոտ ծայրահեղականների կողմից Իրաֆի տարածի զգալի մասի գրավումը եւ ներկայիս ֆաղաֆական ձգնաժամը, ըստ երեւոյթին, առավել վճռական են դարձրել ֆրդերին:

«Երկու Եարաթ առաջ մենք աղում էինք միանգամայն ուրիշ Իրաֆում», ընդգծել է Բարզանին:

Իրաֆիան Զուրիսանի նախագահը նշել է, որ ԱՄՆ-ը ֆրդերի դաւանակիցն է, սակայն դեմ է սլյալ Երջանի անկախացմանը: Զոն Զերրի հետ հանդիման ժամանակ նա Երեւել է, որ ֆուրդ ժողովրդի ճակատագիրը դեմ է սօրիներմ հենց ֆրդերը:

Իրաֆիան Զուրիսանը ԱՄՆ-ի հետ սերս կաղեր ունի 1990-ականներից, երբ ամերիկյան բանակը թռիչֆազերծ գոսի ստեղծեց ֆրդերին Սադդամ Յուսեյնից դաւետազմելու համար: Բարզանիի խոստերով՝ «Զուրիսանի հաջողութիւնը Իրաֆում ամերիկյան ֆաղաֆականութիւնը միակ հաջողութիւնն էր»: Նա կարծում է, որ ներկայիս ձգնաժամը դաւանաւորութիւնը ոչ թե ռազմական, այլ ֆաղաֆական լուծում: Իրաֆի սահմանադրութիւնը ենթադրում է Կիրկուկի, Զուրիսանի կամ երկրի որեւէ այլ մասի ինֆուրուսման հնարավորութիւնը մարդահամարի եւ հանրաֆելի անցկացումից հետո: «Մենք դեռ չենք անցկացրել հանրաֆել, բայց դաւանաւորութիւն ենք դա անել: Եվ մենք կիրաղեմք ֆաղաֆաղիների կարծիքը՝ նույնիսկ եթե նրանք չուզենան Զուրիսանը տեսնել որդես անկախութիւնը», հավաստացրել է Բարզանին:

Պատաստեց Պ. ԲեՇԵՅՆԵ

ՍԵՐՈՒ ԱՆՏԻՆՅԱԼ

Համախարհային հայկական կոնգրեսի ծրագրերի համակարգող

Արխանգելսկի փոքրաթիվ հայ համայնքը ռուսաստանյան այլ համայնքների կողմից համեմատաբար երիտասարդ է: Որոշ ռուսաստանյան հյուսիսային շրջանի ազգային փոքրամասնությունն ձեռավորվել է վերջին տասն տարիներին, թեև առաջին հայերը այստեղ են եկել շուրջ 30 տարի առաջ: Ներկայումս հյուսիսային հեռավոր այդ մարզում բնակվում է մոտ 1800 հայ, որոնցից 800-ը մարզկենտրոն Արխանգելսկում:

Սակայն հայերի փոքր թիվը մարզում չի խանգարում նրանց ակտիվորեն ներգրավված լինել մարզի հասարակական, քաղաքական, սոցիալ-սնտեսական, գործարար և մշակութային կյանքում: Հայերը արժանի կերպով ներկայացված են ազգային փոքրամասնությունների սահմանափակ կառույցներում, ղեկավարում են ռեզիդենտ կառավարման մարմիններում, խոշոր գործարարության մեջ: Այսօր, «Արխանգելսկի օդանավակայան» ԲԲԸ նախագահը մեր հայրենակից, գործարար Վահե Պետրոսյանն է, ով իր անձնուրաց ել հետևողական աշխատանքով վերակառուցել է հյուսիսային այդ ֆաղափ օդանավակայանը և կառավարում է այն՝ ադապտվելով ծառայությունների բարձր որակ և դասաճ ստանդարտներին:

2006թ.-ից մարզում գործում է «Արխանգելսկի մարզի և Արխանգելսկ ֆաղափ ազգությունների խորհուրդը», որի նախագահը «Ռուսաստանի հայերի միություն» համառուսաստանյան հասարակական կազմակերպության Արխանգելսկի սահմանափակ ընկերության ղեկավար Մամիկոն Գեկչյանն է: Վերջինս նաև Արխանգելսկի նահանգի Հանրային խորհրդի ազգամիջյան հարաբերությունների հարցերով հանձնաժողովի նախագահն է: Նշենք, որ «Ազգությունների խորհուրդը» սահմանափակ ընկերության հասարակական կազմակերպություն է, որը միավորում է 13 ազգային մշակութային կենտրոններ և հասարակական կազմակերպություններ: Մարզային իշխանությունները աջակցում են այդ կազմակերպությունների ներդրմանը գոյակցությանը, նրանց կողմից նախաձեռնվող սոցիալ-սնտեսական և մշակութային ծրագրերին:

Հայկական հուշարձան-խաչքարի բացումը Արխանգելսկում

Այս ամառը համայնքի համար նշանակալից կարևոր իրադարձություններով: Հունիսի 10-11-ը ստեղծում է հայկական համայնքի կազմավորման 10-ամյակը և Հայ մշակութային օրերը Արխանգելսկի երկրամասում: Տոնակալ միջոցառումների

ցանկը հազեցած էր. հայկական հուշարձան-խաչքարի հանդիսավոր բացումը, Արխանգելսկի հյուրասանը «Բարեկամության կամուրջ» հայկական ցուցահանդես, երկրամասի սարքեր ազգությունների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ տոնական համերգ, Արխանգելսկի մարզի կառավարության և Վայոց ձորի դասվորակության միջև մի-նիֆուսբոլի ազգամիջյան մրցաժամանակի անցկացում և այլն:

Արխանգելսկի հայ գաղութի կյանքից Հայ մշակույթի օրեր

Հանդիսավոր միջոցառումները համընկան Արխանգելսկի երկրամասի ՀՀ Վայոց ձորի մարզի դասվորակության դասնական այցի հետ: Հայաստանի և Ռուսաստանի սահմանափակ կառույցների միջև համագործակցության շրջանակներում Արխանգելսկի և Վայոց ձորի մարզերի միջև առկա են ջերմ գործընկերային հարաբերություններ: Հայ-ռուսական միջսահմանային երկու համաժողովի շրջանակներում ռուսաստանյան դասվորակության այցի ժամանակ Մալիկյա գյուղի դղորդներից մեկը անվանակոչվել է ռուս մեծամուն գիտնական Մ.Լոմոնոսովի անունով, բացվել է գիտնականի անունով հուշահամալիր և հիմնվել Բարեկամության ճեմնուղին:

Օրհնության խոսքով էլ շնորհակալություններով հանդես եկավ նաև Դանիլ Սրբազանը: Միջոցառումն անցավ տոնական բարձր տրամադրության մթնոլորտում: Ներկաները ծաղիկներ դրեցին նորաբաց հուշարձանին: Նահանգապետը, հոգեւոր առաջնորդը և հյուրերը հուշարձանի հարակից սահմանում սնկեցին անվանական եղևնիներ:

Նախագահը դասնակցություններով հանդես եկավ նաև Վայոց ձորի մարզից երկրամասում աշխատող հայերի համար, «Ռուսաստանի հայերի միություն» համառուսաստանյան հասարակական կազմակերպության նախագահ Մամիկոն Գեկչյանի ջանքերով: Վերջինս նշեց, որ հուշարձանի դասնակցությունը մոտ 1000 հայերի և իր անվանակոչումը:

Նահանգապետ Ի. Օրլովը ողջունելի իր խոսքում բարձր գնահատեց հուշարձանի սեղանադրումը, այն համարելով կարևոր իրադարձություն ոչ միայն ստեղծող հայ համայնքի կյանքում, այլև՝ երկրամասի բոլոր բնակիչների համար: Նա նշեց, որ

«Բարեկամության կամուրջ» ցուցահանդես և տոնական համերգ

Հյուսիսային ազգամիջյան 6-րդ ֆորումի և Հայկական մշակույթի օրերի շրջանակ-

ներում հունիսի 10-ին Արխանգելսկի «Հյուրասուն» կոչվող երկրամասային թանգարանային համալիրում բացվեց «Բարեկամության կամուրջ» ցուցահանդեսը: Այն նվիրված էր Արխանգելսկի երկրամասում հայկական համայնքի կազմավորման 10-ամյակին: Ներկայացվեցին հայկական մշակույթի և կենցաղի առարկաներ, հայ գեղանկարիչների, կավագործ վարպետների աշխատանքներ: Ցուցադրության էին դրված հայկական գորգեր, կարմեքներ, ձեռագործ աշխատանքներ, ազգային սարքեր, հայկական ուսեսներ, աղանդներ, չեր, ավանդական փայտափայտ և այլն: Համերգային կատարումներով հանդես եկավ Գյուլմարից հրավիրված ժողովուրդների համույթը:

Ներկա էին Արխանգելսկի կառավարության անդամներ, հայ համայնքի ներկայացուցիչներ, հյուրեր: Ելույթներ ունեցան Արխանգելսկի մշակույթի փոխնախարարը, հայ համայնքի ղեկավարը, այլ անձինք:

Նախագահ միջոցառման մեկնարկը հայկական դասվորակության անդամների համար կազմակերպվեց հեսափրակալական էֆեկտիվ «Հյուրասուն» սահմանափակ ընկերության թանգարանային համալիրում, ստեղծված հանդիպում թանգարանի սնտեսմթնոլորտում, խոսքով միջմշակութային համագործակցության և մասնավորապես, վայոցձորից դղորդականներին հյուսիսային ռուսաստանյան մշակութային արժեքներին հարողակից դարձնելու հնարավորությունների մասին:

Նույն օրը երեկոյան Արխանգելսկի Մ. Լոմոնոսովի անվան դրամատիկական թատրոնում ստեղծվեց Ազգամիջյան ֆորումի ավարտական տոնական համերգը: Այն ողջունելի ուղերձով բացեց Արխանգելսկի նահանգապետ Ի.Օրլովը: Նահանգապետը Արխանգելսկի կառավարության անունից կրթության, արվեստի, հասարակական միջավայրի գործիչների դարգեներ են մեղալներ շնորհեց: Նրանց թվում էին մեր հայրենակիցներ Մամիկոն Գեկչյանը և Վահե Պետրոսյանը:

Տոնական համերգին ելույթներով հանդես եկան ռուս, ուկրաինացի, հրեա, թաթար, ինչպես նաև հայ երաժիշտ կատարողներ, երգի, դարի համույթներ:

ՍԻՆԿԱՓՈՐ

Հայկական խաչքարի սեղանադրում

Սինկափորի հայկական ժառանգությունը անցյալ են մեկով: Օրերս Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցու բակին մեջ սեղանադրվեց Հայկական խաչքարի յոթասու շայոց ցեղաստամուկեան նահապետներին: Եկեղեցու ՅՈՒՆԵՍԿՕ-թեան դարձող, ուր անփոփոխ են բազմաթիվ հայկական ամրամասեր, հարստացալ են մեկ հայկական ներկայություններ:

Սա առաջին հայկական խաչքարն է, որ սեղանադրված է Ասիոյ մեջ (2013 թ-ի Ունեթերին հայկական խաչքար սեղանադրված էր Չինաստանի մեջ ՀՀ դեսպանատան սարածին մեջ): Նախաձեռնողը Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցույ հոգաբարձուներու խորհուրդի նախագահ Արմեն Բուդաղեանն է:

«Քանի մը տարի առաջ Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցույ հոգաբարձուներու խորհուրդի ժողովի ժամանակ Կրեկ Պատմաճեան, որ Սինկափորի հայկական համայնքի հնաբնակներն է, առաջարկեց եկեղեցույ բակին մեջ խաչքար սեղանադրել: Միջոց ինծի ներշնչեց իրականացնելու այդ գաղափարը»,- մեզի հետ զրոյցին ըսալ Արմեն Բուդաղեան:

Ամիսներ անց՝ Երեւան կատարած այցի ժամանակ, Սայր աթոռ Սուրբ Էջմիածինի Միջեկեղեցական յարաբերութիւններու բաժինի սնտեսմ, Արթիկի թեմի առաջնորդ Յովակիմ եղալ. Մանուկեանի խորհուրդով Արմեն Բուդաղեան հանդիպում ունեցած է ֆանդակագործ Վարադաշ Համբարձումեանի հետ, որ Եւ խորհրդանական խաչքարի հեղինակն է: Խաչքարի սեղանադրումը Սինկա-

փորի մէջ երկրի մեջ հայկական փոքրաթիւ համայնքի հերթական յարթանակը կարելի է համարել, ինչ որ, սակայն, ինչպէս իր խօսքին մեջ նշեց Արմեն Բուդաղեան, հնարաւոր չէր ըլլար կեանքի կոչել առանց աջակցութեան. «Միայնակ հնարաւոր չէր այս ամէնը իրականութիւն դարձնել: Ըստ օգնողներ եղան. Կուզեն շնորհակալութիւն յայտնել հայ համայնքին, հոգաբարձուներու խորհուրդի անդամներուն, Յովակիմ եղալ. Մանուկեանին, «Արեւ գրուդ» ընկերութեան ներկայացուցիչ Պաւել Կարապետեանին, Երեւանի «Կիլիկիա» գարեջուրի գործարանին, որ օժանդակած է խաչքար սեղանադրել Սինկափոր»:

Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցին ամենահին քրիստոնէական կառոյցն է Սինկափորի մեջ. կառուցուած է 1835 թուականին, օծուած՝ 1836-ին: Եկեղեցույ բակին մեջ բազմաթիւ հայկական ամրամասեր կան, որոնք անփոփոխ են Յիւզոպետեան դարձող մեջ: Եկեղեցին կը գտնուի Սինկափորի «Հիլլ» և «Արմենիա» փողոցներու միջև: Այն ազգային դասնական կրթող է (National Historical Monument), նշուած է Սինկափորի բոլոր արժեքներուն վրայ: Ճարտարապետը իրանացի ճորճ Զուլմանն է: Եկեղեցին հեղինակի անճայայտ գործերն է:

